

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ
КАМСКО-УСТЬИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

**ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАМА ТАМАГЫ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

ул. Калинина, д.31,
пгт. Камское Устье, 422820

Калинин урамы, 31 йорт,
штп. Кама Тамагы, 422820
Тамагы, 422820

тел.: (884377) 2-18-85, факс: 2-20-70, e-mail: Kamuste.Ispolkom@tatar.ru, <http://kamskoye-ustye.tatarstan.ru>.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2020 елның 10 июне

КАРАР

№ 646

«2016-2024 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү» муниципаль программасы турында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015елның 5 декабрдәге 921номерлы, 2016 елның 22 сентябрдәге 673 номерлы, 2017елның 21 февралдәге 104 номерлы, 2017 елның 24 июндәге 426 номерлы, 2017елның 26 июндәге 431номерлы, 2017елның 6 октябрдәге 767номерлы, 2017 елның 27 декабрдәге 1051номерлы, 2018елның 3 октябрдәге 899номерлы, 2018елның 29 декабрдәге 1325 номерлы, 2019елның 6 июндәге 473номерлы карарлары нигезендә, Кама Тамагы муниципаль районының Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. «2016-2024 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү» муниципаль программасын яңа редакциядә расларга (алга таба - Программа, кушымта итеп бирелә).

2. Программаны финанслау, 2020 елдан башлап, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль бюджетында тиешле финанс елына каралган акчалар чикләрендә гамәлгә ашырырга.

3.Элеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация

челтәрәндә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

4.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Е.В.Сороковнигага йөкләргә.

Житәкче

Р. М. Заһидуллин

Татарстан Республикасы Кама
Тамагы муниципаль районы
Башкарма комитетының 2020 елның
10 июнендәге 646 номерлы карары
белән РАСЛАНГАН

**«2016-2024елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль
районында мәдәниятне үстерү» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА (Яңа
редакция) Программа паспорты**

Атамасы Программаның	«2016-2024 елга Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль кануннар, ТР законнары нигезендә эшлэнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукый актлар, Кама Тамагы муниципаль районының «Башкарма комитетының мәдәният бүлеге» МКУ нигезләмәсе
Муниципаль заказчы - Программаның координаторы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «Башкарма комитет мәдәният бүлеге» муниципаль казна учреждениесе
Программаның максатлары	. Кама Тамагы районы халкының мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, район халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, сәнгать кинематография учреждениеләренен кызыксындыручанлыгын арттыру
Программаның бурычлары	1. Жәмгыять үсешенен иң мөһим ресурсы буларак, алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен музейларны комплекслы үстерү; 2. Халыкка белем һәм мәгълүматтан ирекле файдалануга конституциячел хокукларны

	<p>гамэлгэ ашыруны тээмин итэ ала торган китапханэлэрдэ хезмэт күрсэтү системасын үстерү, шулай ук китапханэлэрдэ саклана торган милли мэдэни мирасны саклап калу;</p> <p>3. Милли музыкаль традициялэрне саклау һәм үстерү, заманча музыка сэнгатен үстерү;</p> <p>4. Кама Тамагы муниципаль районында прокатны үстерү һәм кино-видеофильмнар күрсэтү өчен кирэкле шартлар тудыру</p> <p>5. Регионара һәм милләтара мэдэни хезмэттэшлекне үстерү өчен шартлар тудыру, мэдэният, сэнгаты өлкөсөндө дүүлэт сясэтен гамэлгэ ашыруны һәм мөнөсөбөтлэрне жайга салуны тээмин итү</p> <p>6. Жәмгыять һәм дүүлэт гражданны мөнфэгатылэрэндэ архив эше белән идарэ итү</p>
Гамэлгэ ашыру сроклары	2016-2020 еллар
Ярдәмче программаны	<p>«2016-2024 елларга музей эшен үстерү.»;</p> <p>«2016-2024 г.га китапханэ эшен үстерү.»;</p> <p>«2016-2024 елларга клуб оешмалары һәм башкару сэнгатен үстерү»</p> <p>«2016-2024 елларга регионара һәм милләтара мэдэни хезмэттэшлекне үстерү»</p> <p>«2016-2024 елларга Кама Тамагы муниципаль районында архив эшен үстерү»</p>
Программаны финанслау күлэмнэре	<p>2016-2024 елларга Программаны финанслау күлэме 542218,3 мең сум тэшкит итэ, шул исэптэн:</p> <p>2016 ел - 44274,7 мең сум</p> <p>2017 ел - 55124,3 мең сум</p> <p>2018 ел - 68442,6 мең сум</p> <p>2019 ел - 73415,7 мең сум</p> <p>2020 ел - 62102,1 мең сум</p> <p>2021 ел - 60524,3 мең сум</p> <p>2022 ел - 58284,2 мең сум</p> <p>2023 ел - 59437,2 мең сум</p> <p>2024 ел - 60613,2 мең сум</p> <p>Искэрмэ: Программаны финанслау күлэмнэре</p>

	<p>фаразлау характерында һәм бюджетлар формалаштыруны исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.</p> <p>тиешле дәрәжәлەرگә тиешле елга, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акчалар бүлеп бирү</p>
<p>Программаның максатларын һәм бурычларын (нәтижәләрне бәяләү индикаторларын) һәм аның бюджет нәтижәлелеге күрсәткечләрен гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре</p>	<p>Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыру 2024 елга түбәндәге күрсәткечләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>хисап чорында музейларга йөрү санының узган чорга карата 116 процентка кадәр артуы;</p> <p>хисап чорында ачылган үз фондларыннан күргәзмәләр санының алдагы чорга нисбәтен 135 процентка кадәр арттыру;</p> <p>электрон каталогка кертелгән музей предметлары өлешен музей предметларының гомуми санына 100 процентка кадәр арттыру;</p> <p>халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне 37,4 процентка кадәр арттыру;</p> <p>гомуми файдаланудагы китапханәләр фондына яңа кертемнәр өлешен 3,0 процентка кадәр арттыру;</p> <p>цифрлаштырылган басмалар санының узган ел белән чагыштырганда ел саен 10 процентка артуы;</p> <p>үзәкләштерелгән язылу исемнәре санын 24 берәмлеккә кадәр үстерү;</p> <p>Татарстан Республикасы китапханәләренең Жыелма электрон каталогында 800 мең берәмлеккә кадәр библиографик язмалар санын арттыру;</p> <p>компьютер жиһазлары һәм «Интернет» челтәренә керү мөмкинлегенә булган һәркем файдалана алырлык китапханәләр өлешен 96 процентка кадәр арттыру;</p> <p>нигез чоры белән чагыштырганда виртуаль керүдә электрон басмалар санын 45 процентка кадәр арттыру;</p>

заманча китапханә жиһазлары һәм жиһазлары белән тәэмин ителгән китапханәләрнең өлешен 5 процентка кадәр арттыру;

ел саен уздырылган республика китапханә чаралары санын 6 берәмлеккә кадәр үстерү;

ел дәвамында квалификацияне күтәргән белгечләрнең өлешен тармак белгечләренең гомуми саныннан 15 процентка кадәр арттыру;

тамашачылар санын узган еллык күрсәткечнең 15 %ына арттыру;

концерт программаларының гомуми санында яңа концерт программаларының өлешен 35 процентка кадәр арттыру;

киночараларга килүчеләр санының үсеш темпларын 50 процентка кадәр житкерү;

халык бәйрәмнәрендә катнашучылар һәм тамашачылар санын 1,5 процентка кадәр арттыру;

районда яшәүче халыкларның рухи һәм мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлтелгән чаралар санын 10 берәмлеккә кадәр арттыру;

күрсәтелгән затлар тарафыннан үтәү срогы 100 процент дәрәжәсендә билгеләнгән йөкләмәләрнең гомуми күләмендә Татарстан Республикасы Президенты, Татарстан Республикасы Премьер-министры, Татарстан Республикасы Президенты Аппараты Житәкчесе, Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасарлары йөкләмәләренең билгеләнгән контроль срокларында Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органы тарафыннан башкарылган өлешләрне саклау;

Татарстан Республикасы законнарында, Татарстан Республикасы Президенты указларында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарларында,

	<p>күрсәтмәләрендә, Татарстан Республикасының күрсәтелгән норматив хокукий актларында күрсәткечләрнең, персоналаштырылган йөкләмәләрнең гомуми санында, Татарстан Республикасының күрсәтелгән норматив хокукий актларында күрсәткечләрнең 100 процент дәрәжәсендә башкарылган өлешләр саклау.</p> <p>архив документларын даими саклауны тәмин итә торган норматив шартларга муниципаль архивлар биналарының туры килү дәрәжәсе 90 процентка кадәр;</p> <p>архивлар тарафыннан билгеләнгән срокларда башкарылган мөрәжәгатьләрнең бер ел эчендә кәргән мөрәжәгатьләрнең гомуми күләмендә 99 процентка кадәр өлеше</p>
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру системасы	Кама Тамагы муниципаль районы Советы; Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты.

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлтелгән проблемалар

Бүгенге көндә Кама Тамагы муниципаль районында 3 муниципаль мәдәният учреждениесе эшли. Кама Тамагы муниципаль районы мәдәният объектларының гомуми чөлтәрен 1 район туган якны өйрәнү музейе, 25 гомуми файдаланудагы китапханә, 34 гамәлдәге мәдәни-ял итү тибындагы учреждение, 2 автоклуб үз эченә ала. Россия территориясендә бердәнбер авыл музейе, Район территориясендә Красновидово авылында М. Горький музейе (ТР Милли музейе филиалы) урнашкан. . 2019 елда Т. Миңнуллин усадьбасына барлык хокук билгели торган документларны рәсмиләштерү башланды, ул үз эченә драматургның 3 йортын ала, алар Татарстан Республикасы сәнгать эшлеклесе музей-утары булчак.. Кама Тамагы муниципаль районында 2018 елда мәдәният һәм сәнгать өлкәсен үстерүгә ярдәм итүгә район бюджетыннан 68442,6 мең сум, 2019 елда - 73415,7 мең сум жиһәрелгән. Тармакта 190 кеше эшли. Район мәдәният учреждениеләрендә уртача айлык хезмәт хакы 2018 ел йомгаклары буенча 20044,00 сум тәшкил итте. Күп акчалар коммуналь хезмәтләргә һәм клублар һәм китапханәләр биналарын карап тотуга жиһәрелә.

2019 елдан Россиядә "Мәдәният" илкүләм проекты старт алды, ул Россия Президенты В. Путин 2018 елның май мөрәжәгатендә.

«Мәдәният» милли проекты зур шәһәрләр һәм авыл жирлекләре халкы өчен мәдәни тормыштан файдалана алу мөмкинлеген юкка чыгаруга юнәлтелгән. "Мәдәният" милли проектының төп идеологиясе - мәдәни байлыklarга максималь дәрәжәдә файдалана алу мөмкинлеген тәмин итү, бу гражданның мәдәни кыйммәтләренә ничек кабул итәргә, шулай ук аларны булдыруда катнашырга мөмкинлек бирәчәк.

Максат: мәдәният оешмаларына йөрүчеләр санын 15 %ка һәм мәдәниятнең цифрлы ресурсларына мөрәжәгатьләр санын 5 мәртәбә арттыру. Күрсәткечләр мәдәният объектларын булдыру һәм яңарту, гражданның һәм оешмаларның ижади инициативаларына, мәдәни-агарту проектларына киң ярдәм күрсәтү, мәдәният өлкәсе белгечләрен яңадан әзерләү, волонтерлык хәрәкәтен үстерү һәм мәгълүмат технологияләрен гәмәлгә кертү юлы белән мәдәни мохитне модернизацияләү исәбенә ирешеләчәк.

Социологик тикшеренүләр мәгълүматлары буенча, мәдәният учреждениеләренең гәмәлдәге чөлтәре халыкның ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерми. Халык бәяләвендә тиешенчә тәмин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйлә:

- мәдәният учреждениеләрен ял итү һәм ижат эшчәнлегә, мәгариф һәм үзлегеннән белем алу, чаралар уздыру, һәвәскәрләр берләшмәләре эшчәнлегә өчен заманча югары технологияле жайланмалар белән жиһазландыруның, шулай ук халыкның төрле категорияләре, шул исәптән аз мобильле һәм башка тормыш эшчәнлегә белән мәдәният учреждениеләреннән файдалана алуны тәмин итү чаралары белән житәрлек дәрәжәдә жиһазландырмау;

- төрле сәнгать жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар уздыру өчен югары дәрәжәдәге зур заманча комплексларга кытлык, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база сыйфатында файдалану.

Мәдәният өлкәсендәге проблемаларны жиңү механизмы

Проблеманың эчтәлегә	Үзләштерү механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәрен гражданның барлык мөрәжәгатьләре диапазоны капламый	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә өлкәсендә эшнең яңа рәвешләрен һәм ысулларын кертү
Мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасының житәрлек дәрәжәдә үсмәве	Матди-техник базаны ныгыту һәм тармакны мәгълүматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчаларны, дәүләтнеке булмаган структураларны жәлеп итү

Инновацион проектларны эшлэу һәм гамәлгә кертү зарурлығы	мәдәни	Инновацион проектларга, ижади остаханәләргә грант ярдәме
Югары квалификацияле кадрлар житмәү;	ижади звено	

Кама Тамагы муниципаль районында архив тармагын мәгълүматлаштыруның агымдагы торышы

Кама Тамагы муниципаль районында 1 муниципаль архив эшли. Кама Тамагы муниципаль районы муниципаль архивында 2015 елның 1 гыйнварына 19079 берәмлек саклау берәмлеге саклана торган документларның гомуми күләме 19079 берәмлек саклау берәмлеге тәшкит итә, шуларның 19079 берәмлек идарә документы даими сакланган.- шәхси состав буенча 3987 берәмлек хр. барлығы 69 берәмлек фотодокумент . 29 берәмлек хр. булган шәхси документлар. 1937-2014 еллар. Муниципаль архив автоматлаштырылган фәнни-белешмә аппаратын (тематик мәгълүматлар базасын) төзү буенча эш алып бара. Үткән вакытка карамастан, муниципаль архивта фәнни-белешмә аппаратының торышы элеккечә оператив автоматлаштыруны таләп итә.

Электрон рәвештә файдалану фондын булдыру сканерлау буенча гына түгел, ә сканлаштырылган документларны эшкәртү буенча да эшләрне күз алдында тоту - документларны атрибутлау (индекслаштыру). Ә бу авыр һәм озакка сузылган процесс. Муниципаль архивта барлығы 138 фонд исәпләнә, шулардан 115 фонд даими саклау срогы документлары, 21 фонд, 2 фондта шәхси чыгыш документлары буенча. Моңа бәйле рәвештә шактый кеше ресурслары, шулай ук фәнни-белешмә аппараты кебек электрон рәвештә файдалану өчен тиз арада "залп" зур күләмле мәгълүмат кертү мөмкинлеген бирә торган чит оешмаларның ярдәме кирәк. Кама Тамагы муниципаль районы Архив фондының хакимият органнары, оешмалар, учреждениеләр һәм физик затлар ягыннан ретроспектив мәгълүматка мөрәжәгатьләр ташкыны даими үсә. Күренеп тора, документлар белән эш социаль-хокукый һәм тематик сораулар арту һәм архив фондларының күләмен даими арттыру шартларында түбәндәге факторлар белән катлаулана:

- документлардан һәм эшләрдән файдалану мөмкинлеге булмау белән бер үк вакытта берничә кулланучы да (архив хезмәткәрләре дә, архивларның уку залына килүчеләр дә);

документлар һәм эшләрне югалту һәм бозу, аларны тиз искерү ихтималы зур.

Шуңа бәйле рәвештә яңа мәгълүмати технологияләр ярдәмендә ретроспектив архив мәгълүматыннан файдалану хезмәтләренең сыйфатын һәм оперативлыгын

күтәрү - иң актуаль бурыч.

Кама Тамагы муниципаль районының мәдәният өлкәсен үстерү өстенлекләренең катлаулылыгы һәм күплеге, масштаблы проблемалар булу, зур ресурс чыгымнары зарурлыгы бу өлкәдә район алдында торган бурычларның бер өлеше генә әлегә Программа кысаларында хәл ителергә мөмкин икәнлеген ачык күренеп тора. Аның чаралары мәдәният өлкәсен ерак перспективада үстерүдә мөһим этап булып тора. Соңгы ике дистә ел практикасы муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру юлы белән мәдәният өлкәсен үстерүнең проблемалы мәсьәләләрен хәл итүнең нәтижелелеген раслый. Программалы алым Кама Тамагы муниципаль районының мәдәни үсеш бурычларын максималь социаль һәм икътисадый нәтижелә хәл итәргә, мәдәни кыйммәтләрне саклап калу һәм арттыру, район халкының төрле категорияләрен мәдәни байлыкларга һәм ижади эшчәнлекләренә жәлеп итәргә мөмкинлек бирә.

Программа максатларына ирешүгә аларның йогынтысын минимальләштерү максатында рискларны жайга салу һәм аларга идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләргә һәм куркынычларга идарә итүне муниципаль заказчы - Программаның координаторы - Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Иң житди хәвеф-хәтәргә ярдәмче программаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычын кертәргә мөмкин. Финанс куркынычы Программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулы күләмдә үтәмәүдән гыйбарәт. Программа чараларының финанс күрсәткечләренә һәм ирешелгән нәтижеләргә бәйле рәвештә күрсәткечләргә ел саен төзәтмәләр кертү финанс куркынычын чикләүнең махсус ысулы булып тора. Программа чараларын финанслап житкermәү куркынычын минимальләштерү Кама Тамагы муниципаль районы бюджетиннан мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицион жәлеп итүчәнлегенә механизмнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла. Административ куркыныч Программаның нәтижелә булмавы белән бәйле, ул подпрограммаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерергә мөмкин. Административ куркынычны чикләү ысуллары түбәндәгеләр:

- программа чараларының үтәлешен тикшереп тору һәм Программаны гамәлгә ашыруның агымдагы идарәсе механизмын камилләштерү;
- Программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;
- Программаның күрсәткечләрен (индикаторларын) үтәүне өзлексез мониторинглау;
- Программаны гамәлгә ашыру барышы турында халыкка мәгълүмат житкерү һәм мәгълүматны ачык бастыру.

Куркынычлар белән идарә итү чараларын кабул итү Программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү нигезендә муниципаль заказчы - Программаның координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла

Программаның төп максатлары, бурычлары, ахыргы нәтижәләре һәм аны гамәлгә ашыру сроклары тасвирламасы

<consultantplus://offline/ref=1EED1EE02ABCDEDED966A670043256AA4DF5E2FB020FA577411AD32D3B81AAD042473B0FEEDE40493A58F61CDD0F12E0168C28FDB7A9F6C014d9Y4H> Программаның максаты "Россия мәдәнияте (2012 - 2018 еллар)" федераль максатчан программасы белән билгеләнгән Россия Федерациясе дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнгән.

Республиканың социаль-иқтисадый үсеше максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру белән беррәттән, Программаның стратегик максаты - Татарстан Республикасы халкының мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, республика халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренәң жәлеп итүчәнлеген арттыру.

Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы кайбер бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Жәмгыять үсешенәң иң мөһим ресурсы буларак, алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен музейларны комплекслы үстерү.

2. Район территориясендә халык театрлары челтәрен, репертуар театры традицияләрен саклау һәм үстерү.

3. Гражданнарга аларның конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны мәгълүмат һәм белемнәрдән ирәкле файдалануга, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калуга тәэмин итәргә сәләтле китапханәләрдә хезмәт күрсәтү системасын үстерү.

4. Милли музыкаль традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү.

5. Татарстан Республикасында кинематографияне үстерү, прокат һәм кинофильмнар күрсәтү өчен кирәкле шартлар тудыру.

6. Татарстан Республикасының төп халыкларының мәдәни идентификациясе һәм этномәдәни үсеше факторы буларак халык ижатына ярдәм итү, аларны саклап калу, торгызу һәм популярлаштыру өчен оптималь шартлар тудыру.

7. Районда халык сәнгать һөнәрләрен саклап калу, өйрәнү һәм үстерү.

8. Район территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының сакланышын һәм алардан нәтижәле файдалануын тәэмин итү.

9. Мәдәни мирасны өйрәнү һәм саклау, гражданның һәм оешмаларның мәдәни кыйммәтләрдән һәм мәгълүмат ресурсларынан файдалана алуын тәэмин итү өчен шартлар тудыру.

10. Район мәдәниятен региональ һәм дөньякүләм мәдәни киңлеккә интеграцияләү өчен регионар һәм миллиләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру.

11. Гражданның, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә архив эше белән идарә итү.

Программаның махсус бурычлары тиешле ярдәмче программаларда чагылыш тапкан.

"2016 - 2024 елларга музей эшен үстерү" ярдәмче программасы Кама Тамагы муниципаль районы Музей фондын саклап калуга, өйрәнүгә һәм популярлаштыруга, шулай ук, жәмгыять үсешенә иң мөһим ресурс буларак, алар тарафыннан социомәдәни функцияләргә гамәлгә ашыру өчен уңай шартлар тудыру максатларында музейларны комплекслы үстерүгә юнәлтелгән.

"2016 - 2024 елларга китапханә эшен үстерү" ярдәмче программасы гражданның аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән иреккә файдалануга конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итәрлек китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерүгә, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклауга юнәлтелгән.

"2016 - 2024 елларга клуб оешмаларын һәм башкарма сәнгатьне үстерү" ярдәмче программасы милли музыкаль традицияләргә саклау һәм үстерү, заманча музыкаль сәнгатьне үстерү максатын куя. Районның муниципаль клуб оешмалары чөлтөрөнә бүгенгә халәтә 2024 елга кадр кире кайтарыла.

"2016 - 2024 елларга төбәкара һәм миллиләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү" ярдәмче программасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәни-тарихи һәм мәдәни-инновацион үзәк буларак Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы статусын арттыруга, Кама Тамагы муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм чаралар үткәргү системасын булдыруга, район халкы арасында толерантлык тәрбияләүгә юнәлтелгән чаралар үткәргүгә юнәлтелгән төбәкара мәдәни хезмәттәшлеккә ярдәм итүгә юнәлтелгән.

"2016 - 2024 елларга архив эшен үстерү" ярдәмче программасы Кама Тамагы муниципаль районының Архив фондын булдыруның, аның сакланышын тәэмин итүнең, һәрьяклап файдалануның рациональ системасын үстерүгә һәм аның мәгълүмати ресурсларын яклауга юнәлтелгән.

2019 - 2024 елларда Татарстан Республикасында "Мәдәният" милли проектың гамәлгә ашыру кысаларында "Мәдәни мохит", "Ижади кешеләр", "Цифрлы

мәдәният" төбәк проектлары эшләнде.

"Мәдәни мохит" төбәк проекты мәдәният инфраструктурасын һәм дөньяви әһәмияткә ия булган милли учреждениеләрне яңарту юлы белән гражданның тормыш сыйфатын арттыруга, авыл мәдәният оешмаларына кадәр юнәлдерелгән. Бу объектларның барысы да илебезнең мәдәни киңлеген формалаштыра.

"Ижади кешеләр" төбәк проекты халыкның, беренче чиратта, талантлы балаларның һәм яшьләрнең үз-үзен табуына ярдәм итүче ижади инициативаларга ярдәм итүгә юнәлтелгән. Проектның максаты Татарстан Республикасында яшәүчеләрне һөнәри сәнгать казанышларын танып белүгә һәм кабул итүгә жәлеп итү өчен шартлар тудыру. Ижади сәләтле балаларны ачыклау һәм үстерү процессы конкурслар һәм фестивальләр үткөрү, грант ярдәме белән тәмин ителәчәк.

"Цифрлы мәдәният" төбәк проекты төбәкнең мәдәни киңлегенә цифрлы технологияләрне киң кертүне тәмин итүгә юнәлтелгән. Экспозицияләр һәм күргәзмә проектлары буенча виртуаль концерт залы һәм мультимедиа-гидлар булдыру, өстәмә чынбарлык технологиясен кулланып, мәдәният өлкәсендә төп чараларны онлайн-трансляцияләү, китап һәйкәлләрен цифрлаштыру каралган.

Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2016 - 2024 еллар.

Программаны ресурс белән тәмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә федераль бюджет, республика, шулай ук Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты средстволарын файдалануны күздә тотта.

Программаны финанслау күләме Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 542218,3 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2016 ел - 44274,7 мең сум

2017 ел - 55124,3 мең сум

2018 ел - 68442,6 мең сум

2019 ел - 73415,7 мең сум

2020 ел - 62102,1 мең сум

2021 ел - 60524,3 мең сум

2022ел - 58284,2 мең сум

2023ел - 59437,2 мең сум

2024ел - 60613,2 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәмин итү фаразлау характерында һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыруның барышын һәм акчаларны турыдан-туры башкаручыларның нәтижәле файдалануын тикшереп тора. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа чараларын башкаручыларның барысы белән дә программада төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитетның мәдәният бүлегә:

- квартал саен, хисап чорыннан соң килүче айның 25 енә кадәр, Кама Тамагы муниципаль районының икътисад бүлегенә муниципаль программаны гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүматны, шулай ук финанс чараларын куллануның нәтижәлеләген тапшыра;

- ел саен, хисап чорыннан соң килүче елның 1 мартына кадәр, Кама Тамагы муниципаль районының икътисад бүлегенә муниципаль программаны гамәлгә ашыру һәм аны гамәлгә ашыру өчен акчалардан файдалануның нәтижәлеләге турында мәгълүмат бирә.

Программаның социаль-икътисади нәтижәлеләген бәяләү

Мәдәниятнең фундаменталь үзенчәлегә шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең иң мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм акыл потенциалын арттыруда, индивидуумнарның кыйммәт ориентирларын һәм үз-үзен тоту нормаларын үзгәртүдә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять яшәшенең нигезен үзгәртүгә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шул ук вакытта конкрет ярдәмче программаларда үзенең нәтижәлеләге күрсәткечләре булырга мөмкин. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәлеләген бәяләү Программаның координаторы - муниципаль заказчы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашырудан төп социаль-икътисади нәтижә Кама Тамагы муниципаль районы гражданны тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм, димәк, Кама Тамагы муниципаль районында тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсы гамәлгә ашыру өчен уңайлы ижтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу нәтижә аерым алганда чагылачак:

- Кама Тамагы районында яшәүче халыкларның үзенчәлеген саклап калуға ярдәм итүче мәдәни кичеккән бердәмләген ныгытуға;

- ижади эшчәнлек, халыкка тәкъдим ителә торган мәдәни байлыкларның һәм мәгълүматның мәдәнияттә һәм сәнгатьтә ижади эшчәнлегә, төрлеләге һәм һәркем файдалана алырлык булуы өчен уңай шартлар тудыруда;

- мэдэниятне икътисадый үстерү процессларын активлаштыруда һәм тармакка жәлеп ителә торган дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

- ирекле хезмәт базары шартларында, шулай ук яшьләргә эстетик тәрбия бирүне үстерүдә ижади һөнәрләр яшь белгечләренең конкуренциягә сәләтлелеген тәмин итүдә.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге максатчан индикаторларның һәм Программада каралган күрсәткечләренең факттагы казанышлары дәрәжәсе буларак бәяләнә.

"2016-2024 ЕЛЛАРГА МУЗЕЙ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

(ТР МКның 05.11.2015 № 837, 22.09.2016 N 673, 24.06.2017 N 426, 03.10.2018 N 899,
06.06.2019 N 473 карары редакциясендә)

Программа паспорты

Атамасы программаның	«2016 - 2024 елларга музей эшен үстерү» (алга таба - ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны заказчысы	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Ярдәмче программаны эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районының «Район край музей» МБУ
ярдәмче программаны максаты	Жәмгыять үсешенә иң мөһим ресурсы буларак, ала тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен музейларны комплекслы үстерү
ярдәмче программаны бурычлары	1. Кама Тамагы районы Музей фондының дәүләт өлеше саклау, өйрәнү һәм комплектау. 2. Кама Тамагы муниципаль районының Музей фонды популярлаштыру. 3. Музейлар тарафыннан мәдәни һәм фәнни-агарту, белем бир эшчәнлеген гамәлгә ашыру. 4. Музейларны мәгълүматлаштыру
ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016 - 2024 еллар
Еллар буенча бүлгәләрдә ярдәмче программаны финанслау күләмнәре	Ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме Кам Тамагы районы бюджеты хисабына 17514,00 мең сум тәшкиитә, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел - 1372,4 мең сум; 2017 ел - 2109,7 мең сум; 2018 ел - 2702,7 мең сум; 2019 ел - 2333,9 мең сум; 2020 ел - 2153,2 мең сум;

	<p>2021 ел - 2153,0 мең сум; 2022 ел - 1532,2 мең сум; 2023 ел - 1562,8 мең сум; 2024 ел - 1594,1 мең сум.</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразла характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда е саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
<p>подпрограмманың (нәтижеләрне бәялә индикаторлары) максатларын һәм бурычларын гамәлл ашыруның соңгы нәтижеләре һәм аны бюджет нәтижелеле күрсәткечләре</p>	<p>ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2024 елг артырга мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - төп фондның реставрацияләнгән предметлары өлешләре реставрация таләп итә торган предметлар саны, музейларның төп фонды предметлары саны арасындагы мөнәсәбәтләр, дәүләт исәбенә һәм саклауга куелган ел ахырына 118 процентка кадәр; - саклау-яңгың сүндерүчеләр белән тәмин ителгә музейларның мәйданнары өлеше куркынычсызлык системалары белән 92,5 процентка кадәр; актив күрсәтүдә жәлеп ителгәннәрнең чагыштырма авырлыгы Гомуми предметларга карата музей әйберләре төп фонд 95 процентка кадәр; - хисап чорында музейларга бару өлешенең мөнәсәбәтләре алдагы чорга 116 процентка кадәр; - социаль затларның музейларга килүләре саны арасындагы мөнәсәбәтләр хисап чорында гражданның якланмаган төркемнәрен һәм мөмкинлекләре чикләнгән төркемнәрен узган чорга карата 13 процентка кадәр; - күргәзмәләр санының үз фондларыннан булган мөнәсәбәтләре хисап чорында, алдагы чорга ачык 135 процентка кадәр; - электрон документларга кертелгән музей предметлары саны каталог, музей предметларының гомуми санына 95 кадәр процентлар; - компьютерлаштырылган эш урыннары санының мөнәсәбәте хезмәткәрләренң гомуми санына 100 процентка кадәр

I. подпрограмманы гамэлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлтелгән проблемалар

Кама Тамагы муниципаль районының музей челтәре Кама Тамагы муниципаль районының 1 район туган якны өйрәнү музее һәм туган якны өйрәнү музееның структур бүлекчәсен үз эченә ала: Туфан Миңнуллин музее.

Кама Тамагы муниципаль районының район туган якны өйрәнү музее 10046 берәмлектән артык саклау саклана.

Музейларга килүчеләрнең төп төркемнәре булып гаилә аудиториясе, балалар аудиториясе, яшьләр, килүчеләрнең ташламалы категорияләре (пензионерлар, инвалидлар һ.б.) тора. Бүген музейлар тарафыннан эшләнә торган төрле программалар һәм акцияләр күпчелек дәрәжәдә нәкъ менә шушы максатчан төркемнәргә юнәлтелгән.

Район халкының мәдәни кыйммәтләренә керү аларда күргәзмәләр оештыру юлы белән генә түгел, ә эш формалары белән дә, күчмә күргәзмәләр, массакүләм чаралар уздырганда күргәзмәләр, ТР музейлары белән уртақ күргәзмәләр уздыру юлы белән дә гамэлгә ашырыла. Музей әйберләрен актив күрсәтүдә җәлеп ителгән кешеләрнең өлеше 95 процент тәшкил итә.

Музей эшчәнлегенең хәл ителергә тиешле проблемалары:

- музейларның матди-техник базасының үсеше җитәрлек булмау;
- барлык Музей фондын мәдәни-мәгариф, фәнни-агарту максатларында актив файдаланмау;
- дөүләт музейларын мәгълүматлаштыруның җитәрлек булмавы;
- инфраструктура үсешенең йомшак булуы аркасында мәдәни туризмны үстерү җитәрлек дәрәжәдә булмау.

Көчле яклар	Йомшак яклар
1.Музей фондының сыйфат һәм микъдар дәрәжәсе.	1. Музейның матди-техник базасының түбән дәрәжәсе.
2. Традициянең өстенлеге музей эшендә.	2. Музейны җитәрлек дәрәжәдә мәгълүматлаштырмау.
3. Массакүләм мәгълүмат чараларында музейларның эшчәнлеген киң яктырту.	3. Медиаресурслардан нәтижәле файдаланмау.
4. Уртақ күргәзмә проектларын	4. Музей белгечләренең һөнәри

оештыру өчен алдынгы төбәк музейларын жәлеп итү	дәрәжәсе.
Мөмкинлекләр	Янаулар
<p>1. Программаны гамәлгә ашыруга дәүләт һәм ижтимагый ярдәм.</p> <p>2. Яңа мәгълүмат системаларын кертү</p>	<p>1. Программаны финанслау тулы күләмдә түгел.</p> <p>2. Программа белән нәтижәле идарә итү.</p> <p>3. Административ каршылыктар.</p> <p>4. Экспонатларны реставрацияләү булмау сәбәпле югалту</p>

**"2016 - 2024 ЕЛЛАРГА МУЗЕЙ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ ЧАРАЛАРЫН ФИНАНСЛАУ,
БУРЫЧЛАР, НӘТИЖӘЛӘРНЕ БӘЯЛӘУ ИНДИКАТОРЛАРЫ ҺӘМ ЧАРАЛАРНЫ ФИНАНСЛАУ"**

Төп чараларның атамасы	Башкаручылар	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
			ел (база елы)	ел	ел	ел	ел	ел	ел	ел	ел
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Музейлар фондының тарихи һәм мәдәни истәлекләр белән тулыландырылуы	Музейлар	Дәүләт исәбенә һәм саклауга куелган музейларның төп фонды предметлары санының ел ахырына мөнәсәбәте, %	104	106	108	110	112	114	118	118	118
Музейларны саклау-янгын системалары белән тәэмин итү	Музейлар	Сак-янгын системалары белән жиһазландырылган музейларның майданнары өлеше, %	75	77,5	80,0	82,5	85	87,5	89,5	90,5	92,5
Музей фондын мәдәни	Музейлар	Төп фондтагы	96	96	97	98	99	99	99	99	99

мәгариф, фәнни-агарту максатларында файдалануны активлаштыру		предметларның гомуми санына актив күрсәтүдә жәлеп ителгән музей предметларының чагыштырма авырлыгы, %										
Реклама һәм PR- эшчәнлекне активлаштыру	Музейлар	Хисап чорында музейларга бару санының нисбәте алдагы чор, %	80	83	88	89	90	95	105	110	116	
Күргәзмә эшчәнлеген активлаштыру	Музейлар	Күргәзмәләр санының үз фондларыннан ачык булган мөнәсәбәте хисап чорында, алдагы чорга, %	42	45	50	55	60	82	103	120	135	
Гражданнарның социаль якланмаган төркемнәре, шулай ук мөмкинлекләре чикләнгән затлар	Музейлар	Гражданнарның социаль якланмаган төркемнәрененң һәм хисап чорында мөмкинлекләре	30	35	40	45	50	82	103	120	135	

II. Ярдәмче программа максаты, бурычлары, ахыргы нәтижэләрне һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

подпрограмманың максаты - алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен һәм жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак музейларны комплекслы үстерү.

Әлеге максатны гамәлгә ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Музей фондының дәүләт өлешен саклау, өйрәнү һәм туплау.
2. Музей фондының дәүләт өлешен популярлаштыру.
3. Музейлар тарафыннан мәдәни һәм фәнни-агарту, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру.
4. Музейларны мәгълүматлаштыру.

подпрограмманы гамәлгә ашыру срогы - 2016 - 2024 еллар.

III. Ярдәмче программаны ресурс белән тәэмин итүне нигезләү

Ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме Кама Тамагы районы бюджеты хисабына 17514,00 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел - 1372,4 мең сум;

2017 ел - 2109,7 мең сум;

2018 ел - 2702,7 мең сум;

2019 ел - 2333,9 мең сум;

2020 ел - 2153,2 мең сум;

2021 ел - 2153,0 мең сум;

2022 ел - 1532,2 мең сум;

2023 ел - 1562,8 мең сум;

2024 ел - 1594,1 мең сум.

Әлеге ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

**"2016-2020 ЕЛЛАРГА КИТАПХАНӘ ЭШЕН ҮСТЕРҮ " ЯРДӘМЧЕ
ПРОГРАММАСЫ"**2016-2024 ЕЛЛАРГА КИТАПХАНӘ ЭШЕН ҮСТЕРҮ "
ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ"05.11.2015 N 837 22.09.2016 N 673
<http://docs.cntd.ru/document/42906766724.06.2017 N 426>
<http://docs.cntd.ru/document/54671309603.10.2018 N 89906.06.2019 N 473>)

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программасы исеме	«2016-2024 елларга китапханә эшен үстерү» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында (алга таба - Подпрограмма-2)
2- Ярдәмче программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
2- Ярдәмче программаның төп эшләүчесе	Кама Тамагы муниципаль районының «Авылара үзәк китапханә» муниципаль бюджет учреждениесе
ярдәмче программаның максаты	Гражданнарга аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституциячел хокукларын гәмәлгә ашыруны тәмин итәрлек китапханәләр хезмәте күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калу
2- Ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Китапханәгә хезмәт күрсәтүнең нәтижәле системасын тәмин итү. 2. Китапханә фондларын актуальләштерүне һәм саклауны тәмин итү. 3. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының китапханә челтәренең бердәм мәгълүмат системасын үстерү. 4. Һәркем файдалана алырлык китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм һәркем файдалана алырлык китапханәләрнең матди-техник базасын аларның нәтижәле эшләве, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы өчен ныгыту. 5. Китапханәләрнең укуны тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү. 6. Өзлексез һөнәри белем бирү һәм квалификация күтәрү системасын үстерү

2- ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2024 еллар
Еллар һәм чыганаclar буенча бүлеп, 2 нче ярдәмче программаны финанслау күләме	<p>Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы акчалары исәбеннән ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме 112252,7 мең сум тәшkil итә, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2016 ел - 10640,1 мең сум; 2017 ел - 12736,4 мең сум; 2018 ел - 142,5 мең сум; 2019 ел - 16863,8 мең сум; 2020 ел - 14113,1 мең сум. 2021 ел - 13113,0 мең сум 2022 ел - 10013,0 мең сум 2023 ел - 10213,3 мең сум 2024 ел - 10417,5 мең сум</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре - 2 фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектының формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
2-Подпрограмма максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре(нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре	<p>3 ярдәмче программасы чараларын гамәлгә ашыру 2024 елга ирешергә мөмкинлек бирерчәк:</p> <p>халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне 66 процентка кадәр арттыру; гомуми файдаланудагы китапханәләр фондына яңа кертемнәр өлешен 3,0 процентка кадәр арттыру; үзәкләштерелгән басмаларга язылу санын 80 берәмлеккә кадәр арттыру; китапханәләрнең Жыелма электрон каталогында 20 мең берәмлеккә кадәр библиографик язмалар санын арттыру; компьютер жиһазлары һәм "Интернет" челтәренә керү мөмкинлеген булган һәркем файдалана алырлык китапханәләр өлешен 100 процентка кадәр арттыру; нигез чоры белән чагыштырганда виртуаль кулланылышта электрон басмалар санын 0,5 процентка кадәр арттыру;</p>

	<p>заманча китапханә жиһазлары һәм жиһазлары белән тәэмин ителгән китапханәләрнең өлешен 60 процентка кадәр арттыру;</p> <p>төзелгән модель китапханәләре санын 10 берәмлеккә кадәр арттыру;</p> <p>ел саен уздырылган республика китапханә чаралары санын 5 берәмлеккә кадәр арттыру;</p> <p>грантлар буенча ел саен гамәлгә ашырылган китапханә проектларының кимендә 3 берәмлек артуы;</p> <p>ел дәвамында квалификацияне күтәргән белгечләрнең өлеше арту, тармак белгечләренең гомуми саныннан 5,8 процентка кадәр</p>
--	---

I. Гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика

Гомуми танышу китапханәләре бердәм мәгълүмат һәм мәдәни киңлек булдыруда һәм гамәлгә ашыруда, гражданнарның мәгълүматка һәм мәдәни кыйммәтләргә керүгә конституциячел хокукларында төп звено булып тора.

Районда һәркем файдалана алырлык 25 китапханә эшли, шул исәптән район үзәк китапханәсе, Район балалар китапханәсе, 21 авыл, 2 поселок китапханәсе. Гомуми файдаланудагы китапханәләр фонды 190831 берәмлектән артык саклау берәмлеге тәшкил итә. Теркәлгән кулланучылар саны - 10072 кеше. Ел саен 98503 кеше килә.

Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларында норматив ихтыяжын билгеләү методикасы нигезендә, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.10.1999 N 1683-р эмере белән хупланган, район гомумфайдалану китапханәләре белән тәэмин ителеш 100 процент тәшкил итә, бер китапханәгә 606 кеше туры килә (Татарстан Республикасы буенча - 2,4 мең кеше).

Китаплар жыелмасы район китапханәләренең 1 укучысына 18,9 китап (ТР буенча - 15,7) тәшкил итә.

Район халкына һәркем файдалана алырлык китапханәләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләр социаль-икътисадый сәясәтнең мөһим факторы булып тора, гражданнарның белеменә һәм мәдәни үсешенә ярдәм итә, районның һәр кешесенә мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итә.

Хәзерге вакытта китапханә тармагында актуаль проблемалар булып тора:

1. Китапханәләр фондларын сыйфатлы яңартуның акрын темплары: актуаль тармак әдәбиятына, балалар әдәбиятына ихтыяж кискен, фондларның яңартылуын күтәрү зарур.

2. Китап саклаучылар өчен майданнар житмәү. 5 китапханә капиталы ремонт

таләп итә.

25 китапханәнең 1е - мәктәп бинасында; 1е - балалар бакчасы бинасында; 1 е - Мәдәният йорты бинасында; 1 е - авыл жирлеге белән берлектә; 1е - Мәдәният йорты-19, Үзәк район китапханәсе һәм район балалар китапханәсе бинасында урнашкан.

3. Китапханәләрнең материал-техник йомшак базасы - заманча китапханә жиһазлары, транспорт чаралары, фондларның сакланышын һәм куркынычсызлыгын тәмин итү чаралары булмау. Китапханәләр физик мөмкинлекләре чикләнган затларга хезмәт күрсәтү өчен җайлаштырылмаган.

4. Электрон рәвештә күрсәтелә торган хезмәтләрнең күләмен һәм төрләрән арттыру таләп ителә. «Татарстан Республикасының милли электрон китапханәсе» порталында китапханәләр тарафыннан үз сайтларын булдыру эше үсә, аның кысаларында китапханәләрнең Жыелма электрон каталогы төзелә. Әлеге бурычны хәл итү өчен китапханәләрнең программ-техник комплексларын алга таба мәгълүматлаштыру һәм даими яңарту зарур. Программа компьютер жиһазлары сатып алуны һәм программа белән тәмин итүне, алга таба Интернет челтәренә тоташтыруны күздә тоталар.

25 китапханәдән барлык 25 китапханә дә компьютер белән жиһазландырылган. 16 китапханәнең Интернетка чыгуы бар.

Олы Кайбыч, Балтач һәм Иске Барый авыл китапханәләре интернетка бөтенләй тоташмаган.

Иске Казиле һәм Кирель авыл китапханәләре интернетка тоташтырылган, әмма яңа бинага күчкәндә интернетны тоташтырмаганнар.

Кече Карамал, Балтач авыл китапханәләрендә интернет ремонттан соң сүнделелгән.

Кече Мәрәтхужа һәм Варварино (Көрәле) авыл китапханәләрендә интернет яңа биналар төзегәндә сүнделелгән.

Басма документларны башка мәгълүмат йөртүчеләргә күчерү эшләре темпларын арттырырга кирәк. Чараларны гамәлгә ашыру 2- Ярдәмче программасы халыкка мәгълүмати-китапханә хезмәте күрсәтүне камилләштерүгә, инновацион технологияләр үсешенә, район халкына мәгълүмати ресурслардан ерактан файдалану мөмкинлеген бирүгә ярдәм итәчәк.

Китапханә фондының иминлеген һәм сакланышын тәмин итү бурычын хәл итү өчен кыйммәтле фондларның куркынычсызлыгының комплекслы системасын эшләү һәм гамәлгә кертү, биналарның норматив физик һәм санитария-гигиена торышын саклау, заманча техник иминлек чаралары комплекслары белән тәмин итү, милли иминият фондын төзү эшләрен дәвам итү зарур.

5. Кама Тамагы муниципаль районының «МЦБ» МБУендә 35 белгеч эшли. Аларның 19 хезмәткәре югары белемгә ия, шул исәптән 12 китапханә хезмәткәре,

уртача - махсус -15, шул исәптән китапханә өлкәсендә - 6 кеше. Тәэмин ителеш 51,4% тәшкил итә.

Һөнәри белем бирү системасын үстерү, шул исәптән заманча укыту ысулларын үстерү, төрле эш формаларын - "түгәрәк өстәлләр", проблемалы семинарларны, һөнәри осталык конкурсларын, тренингларны, эшлекле уеннарны һ.б. куллану китапханә хезмәткәрләренең квалификацияләрен тиешле дәрәжәгә күтәрүгә ярдәм итәчәк.

Китапханә системасын ныгыту, үстерү һәм модернизацияләү бурычларының дәрәжәсе һәм күләме программа-максатчан ысул нигезендә чишелеш таләп итә. Программа-максатчан алым Подпрограммада тәкъдим ителгән проблемаларны хәл итүгә игътибарны юнәлтергә мөмкинлек бирәчәк, күрсәтелгән срокларда китапханә эшен үстерү бурычларын комплекслы хәл итәргә ярдәм итәчәк, бу район халкына китапханә хезмәте күрсәтүнең сыйфатын арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

2016 - 2024 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы районында китапханә эшен үстерү буенча ярдәмче программа Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм коммуникация технологияләрен үстерү буенча дәүләт программасы һәм башка проектлар белән үзара бәйләнгән.

SWOT-анализ

Көчле яктар	Йомшак яктар
<p>Үзәкләштерелгән китапханә системаларының үсеш системасы; Республика китапханәләрен "Татарстан Республикасының милли электрон китапханәсе" порталы кысаларында бердәм мәгълүмат системасына интеграцияләү</p>	<p>Тармакны түләмәү; кадрлар потенциалын киметү; жиһазларның шактый өлешенәң искерүе, китапханә биналарының заманча дизайн һәм уңайлы мохит таләпләренә туры килмәве</p>
Мөмкинлекләр	Янаулар
<p>Мәгълүмат технологияләрен үстерү ярдәмендә китапханә ресурсларының һәм хезмәт күрсәтүләренәң үтемлелеген арттыру; кызыксынган учреждениеләр, район оешмалары белән хезмәттәшлек һәм стратегик партнерлыкны үстерү; менеджментны камилләштерү; китапханәдә хезмәт күрсәтүнең яңа формаларын ачыклау һәм гамәлгә кертү, шул исәптән сервис мөмкинлекләрен киңәйтү; китапханәне аралашу һәм ижат итү урыны буларак үстерү; проект эшчәнлеген үстерү, грантларда, конкурсларда, проектларда китапханәләренәң катнашуы</p>	<p>Халыкның өстенлекләрен үзгәртү: укучылар санын киметү; кадрлар потенциалын киметү, квалификацияле белгечләренәң китүе; фондларның сакланышын киметү</p>

II. Имзалар, бурычлар - 2, соңгы нәтижәләренә һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

Республика халкына китапханә эшен үстерү һәм китапханә-мәгълүмати хезмәт күрсәтү өлкәсендә Татарстан Республикасы Хөкүмәте сәясәтенәң өстенлекле юнәлешләре "Китапханәләр һәм китапханә эше турында" 1998 елның 21

октябрдәгә 1818 номерлы Татарстан Республикасы Законнда, "2011 - 2015 елларга Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү программасын раслау турында" 2011 елның 22 апрелдәгә 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда "Россия мәдәнияте" федераль максатчан программасы концепциясе белән билгеләнгән Россия Федерациясе дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә туры килә.

Имзалар программасының максаты - гражданнарга аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга, китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калуга конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итәргә сәләтле китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәгә бурычларны хәл итү күздә тотыла:

1. Китапханәгә хезмәт күрсәтүнең нәтижәле системасын тәмин итү;
2. Китапханә фондларын актуальләштерүне һәм саклауны тәмин итү;
3. Татарстан Республикасы китапханә челтәренә бердәм мәгълүмат системасын үстерү;
4. Китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм китапханәләрнең матди-техник базасын аларның нәтижәле эшләве, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы өчен ныгыту;
5. Китапханәләрнең укуны тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү;
6. Өзлексез һөнәри белем бирү һәм квалификация күтәрү системасын үстерү.

Төп максатлар, бурычлар, чаралар кысаларында бурычлар аңа кушымтада күрсәтелгән.

подпрограмманы гамәлгә ашыру срогы - 2016 - 2024 еллар.

III. Имзалар программасын ресурс белән тәмин итү

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы акчалары исәбеннән ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме 112252,7 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел - 10640,1 мең сум;

2017 ел - 12736,4 мең сум;

2018 ел - 142,5 мең сум;

2019 ел - 16863,8 мең сум;

2020 ел - 14113,1 мең сум.

2021 ел - 13113,0 мең сум

2022 ел - 10013,0 мең сум

2023 ел - 10213,3 мең сум

2024 ел - 10417,5 мең сум

Имзалар программасын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм

тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Ярдәмче программаның Икътисадый һәм социаль нәтижелелекне бәяләү

Ярдәмчен программаны гамәлгә ашыруның төп көтелгән нәтижеләре:

- төрле мәгълүмат чыганакларында китапханәләр фондларын туплауны тәмин итү һәм фондларның сыйфатлы характеристикаларын яхшырту аша китапханә фондының оптималь моделен булдыру; китапханәләр фондларының яңартылуын арттыру;

- Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы китапханәләренең Жыелма электрон каталогы күләмен арттыру;

- компьютер жиһазлары һәм Интернет челтәренә керү мөмкинлеге булган Кама Тамагы муниципаль районы китапханәләренең өлешен арттыру;

- китапханәләренең мәгълүмат һәм белем бирү эшчәнлеген активлаштыру, укучыларга хезмәт күрсәтү юнәлешләрен һәм рәвешләрен киңәйтү;

- халыкка мәгълүмати һәм китапханә хезмәте күрсәтүне яхшырту, Интернет челтәренә керү мөмкинлеген киңәйтү.

Гамәлгә ашыруның төп социаль нәтижәсе - халыкның барлык социаль төркемнәре өчен китапханәләренең файдалана алуын тәмин итү, китапханәләренең заманча үсешенә ярдәм итү, китапханәләренең эше өчен уңайлы шартлар тудыру, китапханәләрдән файдаланучыларга хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту, жәмгыятьтә китапханәләренең абруен һәм ролен күтәрү, китапханәләренең уку һәм китапларны укуны һәм китапларны тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү, китапханәләренең ял вакытын оештыру һәм халыкның барлык категорияләрен укуга жәлеп итү эшен камилләштерү, китапханә эше өлкәсендә бюджет акчаларын тотуны оптимальләштерү.

«2016-2024 елларга клуб оешмаларын һәм башкару сэнгатен үстерү» ярдәмче программасы паспорты

Муниципаль ярдәмче программа исеме	«2016-2024 елларга клуб оешмаларын һәм башкару сэнгатен үстерү»
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Кама Тамагы районы территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклап калу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәдәният учреждениеләренә муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; - халыкта гражданлык тәңгәллеген, әхлакый-әхлакый һәм толерант карашны формалаштыру буенча эшчәнлек алып бару. - эшнең юнәлешләрен һәм рәвешләрен камилләштерү; - мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын яхшырту - КДУ учреждениеләрен методик һәм мәгълүмати тәмин итү.
Муниципаль ярдәмче программаның бурычлары	<p>Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне, сэнгатне үстерү, тарихи-мәдәни мирасны саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.</p> <p>План нигезендә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар үткәрү.</p> <p>Мәдәни-ял чараларында катнашучыларның саны арту.</p> <p>Халыкта гражданлык тәңгәллеген булдыруны, ижади потенциалны ачуны, толерантлык тәрбияләүне, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәдәниятен тәмин итә торган «Мәдәният» өлкәсендә системаны үстерү һәм модернизацияләү</p>
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты

Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «ЦКДОН» МБУ
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2016-2024г.
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау чыганақлары, шул исәптән еллар буенча:	<p>Финанслау чыганақлары булып Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты акчалары тора</p> <p>Дәүләт программасын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырғанда ел саен төгәлләштерелергә тиеш:</p> <p>2016 ел - 31 335,9 мең сум; 2017 ел - 39 030,4 мең сум; 2018 ел - 49 593,4 мең сум; 2019 ел - 50 641,7 мең сум; 2020 ел - 45 200,8 мең сум. 2021 ел - 44 623,3 мең сум 2022 ел - 46 104,0 мең сум 2023 ел - 47 026,1 мең сум 2024 ел - 47 966,6 мең сум</p>
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырылган нәтижәләре	<p>Конкурсларда, төрле дәрәжәдәге фестивальләрдә катнашкан катнашучылар санын арттыру; клуб формированиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; программалы масса күләм һәм мәдәни-масса күләм чараларда катнашучылар өлешен арттыру; үзешчән сәнгать формированиеләренең клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;</p> <p>Түләүле нигездә чараларны арттыру</p>

I. подпрограмманы гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлтелгән проблемалар

Кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак мәдәниятнең социаль ролен күтәрү жәмгыять үсешенә хәзерге этабы үзенчәлеге булып тора. Шулай ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе буларак кына түгел, һәр кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кеше яшәешенә нигез салучы, цивилизацияле тормышның кыйммәтләрен һәм формаларын саклап калу сәләтен формалаштыручы аерым чынбарлык буларак та чыгыш ясый. Жәмгыятьнең мәдәни үсешендә кирәкле критерий булып кешенең ижади көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын күрсәтү һәм үстерү өчен кирәкле шартлар булу тора. Халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлтелгән мәсьәләләрне хәл итү жирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гәмәлгә ашыру һәм программа-максатчан ысул нигезендә әлеге проблемаларны хәл итү зарурлыгы белән билгеләнә. Муниципаль ярдәмче программа чараларын гәмәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытуга юнәлтелгән - бу хәзерге шартларда Кама Тамагы муниципаль районының социаль-иқтисадый үсешенә иң мөһим ресурсларының берсе буларак мәдәниятне тануны билгели торган конкрет адымнар.

подпрограмма чараларын гәмәлгә ашыру мәдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында социаль әһәмиятле максатларга ирешергә мөмкинлек бирчәк, бюджет ресурсларын нәтиҗәле тотуны тәмин итәчәк һәм түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

1. Мәдәниятне, сәнгатьне үстерү, тарихи - мәдәни мирасны саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
2. План нигезендә массакуләм һәм бәйрәм мәдәни-массакуләм чаралар үткәрү.

ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ

1. мәдәни-ял итү юнәлеше системасын модернизацияләү.

Әлеге процессны камилләштерү буенча чаралар системасы түбәндәгеләрне күздә тотал:

- хәзерге этапта клуб, китапханә, музей системасында халык белән эшләү буенча эшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- инновацион рәвешләрен һәм ысулларны үстерү;
- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлеген тәмин итү;
- мәдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мәдәни-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәмин итү.

- «Мәдәният» өлкәсендә программалар комплексын һәм методикалар комплексын эшләү;

- балаларда, яшьләрдә һәм яшьләрдә патриотик тәрбияләүнең формаларын, ысулларын һәм чараларын эшләү;

- районның социаль-икътисадый үсешендә киң колачлы мәдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;

- халыкның ижади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;

подпрограмманы гамәлгә ашыру кысаларында башкаручылар түбәндәге функцияләрне башкару күздә тотыла:

- алар тарафыннан социаль-мәдәни юнәлештәге чараларның ярдәмче программаларын (планнарын) эшләү һәм аларны гамәлгә ашыруны оештыру (ярдәмче программаларны үтәү буенча конкрет эшләр, һәр чара буенча кирәкле чыгымнар һәм аларны финанслау чыганаclarы күрсәтеләп);

подпрограмманы (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижәләре:

«Мәдәни-ял итү учреждениеләре» тармагында инфраструктураны модернизацияләү	2016	2017	2018	2019	2020
мәдәни-массакуләм чаралар санын арттыру	5789 чара	5799 чара	5809 чара	5819 чара	5820 чара
барлык КДУда (мәдәни-ял итү учреждениеләрендә) 14 яшькә кадәрге балалар өчен чаралар санын арттыру	1610 чара	1620 чара	1630 чара	1640 чара	1650 чара
барлык КДУда (мәдәни-ял итү учреждениеләрендә) 14-25 яшьлек яшьләр өчен чаралар санын арттыру	2340 чара	2350 чара	2360 чара	2370 чара	2380 чара
Килүчеләр саны, мең кеше	144,85	144,90	144,95	145,0	145,5

барлык КДУда мәгълүмати-агарту чараларын үткәрү	870 чара	880 чара	890 чара	900 чара	910 чара
халык арасында толерантлык формалаштыруга юнәлтелгән чаралар үткәрү	55 чара	60 чара	70 чара	80 чара	90 чара
түләүле нигездә юнәлдерелгән чаралар үткәрү	190 чара	200 чара	210 чара	220 чара	230 чара
мәдәни-ял итү формированиеләрендә халыкны колачлау	170 формиров ание	175 формир ование	180 формиров ание	185 формир ование	190 чара
Катнашучыларның саны	1995	2045	2095	2145	2195
Район һәм муниципаль конкурсларны һәм халык ижаты фестивальләрен өшәтү/финанслау	Төзелгән смета нигезендә	Төзелгән смета нигезен дә	Төзелгән смета нигезендә	Төзелгән смета нигезен дә	Төзелгән смета нигезендә
Республика һәм бөтенроссия фестивальләрендә, акцияләрдә, конкурсларда/финансл ауда катнашу	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезен дә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезен дә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә

"2016-2024 ЕЛЛАРГА ТӨБӘКАРА ҺӘМ МИЛЛӘТАРА МӘДӘНИ ХЕЗМӘТТӘШЛЕКНЕ ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программасы исеме	"2016 - 2024 елларга регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү" (алга таба - Ярдәмче программа)
Ярдәмче программа заказчысы	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Ярдәмче программаны эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районының "Мәдәният бүлеге" МКУ
ярдәмче программаның максаты	Кама Тамагы муниципаль районында төбәкара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру
ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының мәдәни-тарихи һәм мәдәни-инновацион үзәк буларак статусын арттыруга юнәлдерелгән төбәкара мәдәни хезмәттәшлеккә ярдәм итү 2. Кама Тамагы муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм чаралар уздыру буенча чаралар системасын булдыру. 3. Район халкы арасында толерантлык тәрбияләүгә юнәлдерелгән чаралар үткөрү
подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016 - 2024 еллар
Еллар һәм чыганаclar буенча ватылган Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре	Имзаларны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 6684,4 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2016 ел - 687,8 мең сум; 2017 ел - 867,8 мең сум; 2018 ел - 1618,2 мең сум; 2019 ел - 2510,6 мең сум; 2020 ел - 200 мең сум;

	<p>2021 ел - 200 мең сум; 2022 ел - 200 мең сум; 2023 ел - 200 мең сум; 2024 ел - 200 мең сум;</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
<p>Максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре</p> <p>Подпрограммалар (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәләлеге күрсәткечләре</p>	<p>ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2024 елга артырга мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>район халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклауга 10 чарага кадәр юнәлтелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны;</p> <p>дәүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр белән 5 проектка кадәр уртақ проектлар саны</p>

I. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлтелгән проблемалар

Кама Тамагы муниципаль районының “Башкарма комитет Мәдәният бүлеге” МКУ районда миллиләтара һәм конфессияара татулыкны саклап калу бурычларын хәл итү, халыкның рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү буенча максатчан эшчәнлек алып бара.

Бу эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен «Башкарма комитетның мәдәният бүлеге» МКУ каршында 3 милли үзәк эшли:

Бу эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен районда 3 милли-мәдәни берләшмә эшли:

- Рус милли-мәдәни берләшмәсе (житәкчесе - Сороковнина Е.В., социаль мәсьәләләр буенча РИК урынбасары), Красновидово авылы “Оберег” вокаль коллективы, Кама Тамагы шәһәр тибындагы поселогында “Вересень” халык хоры, Куйбышев затоны проспектында “Волжанка” ветераннар хоры, Осинники авылы “Сударушка” ансамбле, Рус Бортасы авылы “Россияночка” ансамбле, Теньки белән “Лебеда” хоры кебек коллективлар белән тыгыз элемтәдә эшли.

- Мордва милли-мәдәни берләшмәсе (житәкчесе - Окунева И.Ф., Мордовия Каратлары КФҮ мөдире) һәм «Мордовские узоры» халык фольклор коллективы житәкчесе;

- Кама Тамагы муниципаль районындагы Бөтендөнья татар конгрессының “Ак калфак” татар хатын-кызлары милли-мәдәни берләшмәсе белән Әскәрова Т.Г. житәкчелек итә, Иске Казиле мәдәният йорты мөдире дә, ул “Тау Ягы” фольклор коллективының актив катнашучысы булып тора. Татар милли үзәге (Кама Тамагы шәһәр тибындагы поселогы), татар милли үзәге - “Таягы” фольклор коллективы белән (житәкчесе Г.Р. Ибраһимова).

«Мордовские узоры» фольклор коллективы ел саен Тәтеш районында узган «ВалдаШинясь» республика мордва мәдәнияте бәйрәмендә катнашучылар.

“Тау Ягы” татар фольклор коллективы “Күп тавышлы Татарстан” традицион музыкаль инструментларда башкаручылар бәйгесендә, “Иске-Казантугере-куены” республика татар фольклоры фестивалендә, “Идел буе тирәнлегә” Бөтенроссия милли мәдәниятләр фестивалендә, “Безнең йорт - Татарстан” республика этномәдәни фестивалендә катнашты. Коллектив 2018елның 30 июнендә Самара шәһәрендә Сабантуйның төбәк бәйрәмендә катнаша, анда кунакларны татар халык җырлары белән каршы ала, “чәк-чәк”, “баурсак”, “күмәч” милли сый-нигъмәтләре, милли сувенирлар: традицион ир-ат түбәтәйләре, калфак - хатын-кызлар каршы ала.

«Оберег» (Красновидово ав.) олылар вокаль коллективы - халык бәйрәме инициаторлары һәм оештыручылар, «Красновидовода Алма Спасы» 2018 елда «2014-2020 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасы, халык җырын башкаручыларның «Рус җыры» республика конкурсында дипломантлар кергән.

Милли мәдәниятне, традицияләрне һәм йолаларны янадан торгызу һәм пропагандалау максатыннан, Кама Тамагы муниципаль районында ел саен түбәндәге бәйрәмнәр уздырыла: русларның халык уеннары, конкурслары, карачкыларны традицион яндыру, Раштуа, Чукундыру; Татар халык уеннары, конкурслары, күңел ачу чаралары белән Нәүрүз; Корбан бәйрәме, Даныш авылы «Яшә, чишмә!» бәйрәме; «Красновидово авылындагы «Алма спасы» ; Тәмте авылындагы «Бал Спас» бәйрәме, Сабантуй, анда рус һәм рус кешеләре барлык конфессия-кыр эшләрен төгәлләп килә торган татар халык җырлары яңгырый торган Сабантуй. Жәй айларында барлык районнан үзешчән артистлар, Казан шәһәре һәм Россиянең башка төбәкләреннән килгән авыллар һәм авыллар бәйрәмнәре уза. Һәр хисап елында мәдәният бүлеге район территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен үстерү һәм саклап калу кысаларында район фестивальләре һәм конкурслары үткәрә.

II. Ярдемче программа максаты, бурычлары, ахыргы нәтижеләрне һәм аны

гамэлгэ ашыру срокларын тасвирлау

Аның максаты - Кама Тамагы муниципаль районында төбөкара һәм милләтара мэдәни хезмэттәшлекне үстерү, Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау өчен шартлар тудыру.

Куелган максатка ирешү түбәндәге бурычларны гамэлгэ ашыруны күздә тотта:

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының мэдәни-тарихи һәм мэдәни-инновацион үзәк буларак статусын күтәрүгә юнәлдерелгән төбөкара мэдәни хезмэттәшлеккә ярдәм итү.

2. Кама Тамагы районында яшәүче халыкларның этномэдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мэдәни акцияләр һәм программалар уздыру буенча чаралар системасын булдыру;

Ярдәмче программасын гамэлгэ ашыру срогы - 2016 - 2024 еллар.

III. ярдәмче программаны ресурс белән тәэмин итүне нигезләү

Имзаларны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 6684,4 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

- 2016 ел - 687,8 мең сум;
- 2017 ел - 867,8 мең сум;
- 2018 ел - 1618,2 мең сум;
- 2019 ел - 2510,6 мең сум;
- 2020 ел - 200 мең сум;
- 2021 ел - 200 мең сум;
- 2022 ел - 200 мең сум;
- 2023 ел - 200 мең сум;
- 2024 ел - 200 мең сум.

Бюджет программаларын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Социаль-икътисадый нәтижәлелекне бәяләү ярдәмче программасы

Гамэлгэ ашырылудан социаль-икътисадый файда ярдәмче программаны гамэлгэ ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелеге Кама Тамагы муниципаль районы мэдәният учреждениесен үз эченә алган регионара хезмэттәшлекне координацияләүнең бербөтен системасын төзүдән гыйбарәт һәм бу процесста катнашучы түбәндәгеләр чагыла:

- районда да, Татарстан Республикасында да, Россия регионнарында да милләтара мәдәни элементләрне киңәйтүдә;

- милләтара мәдәни алмашуның һәм хезмәттәшлекнең төрле рәвешләренә ярдәм итүдә, алар районда яшәүче барлык милләт һәм милләт вәкилләренең үзара аңлашуын һәм ихтирамын үстерүне тәмин итә;

- милләтара мөнәсәбәтләрне гармонизацияләүдә, төрле мәдәниятләрнең үзара хезмәттәшлегендә массакуләм чаралар уздыру процессында.

"2016 - 2024 елга АРХИВ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның аталышы	"2016 - 2024 елларга архив эшен үстерү" (алга таба - Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаның-Заказ бирүчесе	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Ярдәмче программаны төп әзерләүче	Кама Тамагы муниципаль районының Башкарма комитеты каршындагы архив бүлеге
ярдәмче программаның максаты	Гражданнар, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә архив эше белән идарә итү
Ярдәмче программаның бурычы	Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды документларын һәм башка архив документларын саклауны, исәпкә алуны, туплауны һәм алардан файдалануны тәмин итү
подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016 - 2024 еллар
Еллар буенча бүлгәләнгән Подпрограмманы финанслау күләмнәре	<p>Имзалар программасын финанслауның гомуми күләме Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 4345,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2016 ел - 338,5 мең сум; 2017 ел - 380,0 мең сум; 2018 ел - 385,8 мең сум; 2019 ел - 1065,7 мең сум; 2020 ел - 435,0 мең сум 2021 ел - 435,0 мең сум; 2022 ел - 435,0 мең сум; 2023 ел - 435,0 мең сум; 2024 ел - 435,0 мең сум;</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын</p>

	формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.
Максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре Ярдәмче программа (нәтижеләрне еллар буенча төрлечә бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре	Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2020 елга түбәндәге күрсәткечләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: архив документларын даими саклауны тәмин итә торган норматив шартларга муниципаль архивлар биналарының туры килү дәрәжәсе 90 процентка кадәр; архивлар тарафыннан билгеләнгән срокларда башкарылган мөрәжәгатьләрнең бер ел эчендә кәргән мөрәжәгатьләрнең гомуми күләмендә 99 процентка кадәр өлеше

I. Гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика

Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды республика халыкларының тарихи-мәдәни мирасының иң мөһим состав өлеше булып тора, аның нигезендә жәмгыять бүгенгедән киләчәккә карый ала. Бүген бу мирасны саклап калу, кешеләргә һәм жәмгыятькә дүрләтчелек нигезләрен саклау, жәмгыятьтә рухи-әхлакый кыйммәтләрне торгызу, ватанпәрвәрлек һәм Ватанга мөхәббәт формалаштыру, кеше шәхесенең гармонияле үсеше өчен кирәк. Архивлар ижтимагый процесслар эволюциясен терки торган тарихи чорларның дәвамчанлыгының мөһим звеносы булып тора.

архивларда саклана торган документларның сакланышын тәмин итү өчен архив биналарында һәм биналарында саклау өчен норматив шартлар тудыру кирәк. Норматив режимнар - янгынга каршы, каравыл, температура-дымлы, яктылык, санитария-гигиена.

Архивлар янғын куркынычы аеруча зур булган объектлар рәтенә керә, чөнки аларда документларны ягулык чыганакларында (кәгазьләр, пленкалар) саклана.

Муниципаль архивта саклауда 19 меңнән артык эш безнең көннәргә кадәр бар. Архивларда саклана торган фәнни-тарихи кыйммәттән тыш, зур социаль әһәмияткә ия, чөнки мәгълүматны социаль-хокукый характерда тоталар. Норматив саклау режимнарын үтәмәү нәтижәсендә архив документларын югалту район гражданның аларның хезмәт стажы, бүләкләү, тернәкләндерү һ.б. турында кирәкле мәгълүмат алу мөмкинлегеннән мәхрүм итәргә мөмкин.

Архивларның куркынычсызлыгын, документларны саклауның норматив режимнарын тәмин итүне аңлап, Кама Тамагы муниципаль районы башкарма

комитеты каршындагы архив бүлөгө бу юнөлөштө максатчан эш алып бара.

Эмма, күрөлө торган чараларга карамастан, архив документлары хэзерге вакытта аларның сакланышын тулысынча тээмин итми торган шартларда тора.

Янгыннан саклау һәм янгын куркынычсызлыгын алга таба да ныгыту таләп ителә. Архив бинасын автоматик газ янгын сүндерү системасы белән жиһазландыру зарур. Иң кискен проблемаларның берсе - температура-дымлы режимны үтәү. Аның 17 - 19°C температура нормаларында үтәмәве һәм чагыштырмача дымлылыгы 50 - 55 ГОСТ 55.6-85 процент нигезендә үтәлмәве "кәгазь чыганаclarда документлар. Дәүләт саклау кагыйдәләре. Техник таләпләр" документларның картаю процессларын тизләтә. Барлыкка килгән вентиляция системасы әлеге режимны үтәүне тээмин итми, аны алыштырырга кирәк.

Саклануны тээмин итү чаралары системасында документлы мәгълүматны саклау мөмкинлеген бирә торган документларның иминият күчермәсе аерым урын алып тора. Моннан тыш, бер үк вакытта булдырыла торган позитив пленкада файдалану фонды асылда аеруча кыйммәтле документларны файдаланудан алуны тээмин итә. Архивларда документлар цифрлаштыруны торган саен күбрәк тарала бара, бу документларны яңадан торгызу һәм мәгълүматны чын кешеләргә мөрәжәгать итмичә файдалануның яңа мөмкинлекләрен һәм киң перспективаларын бирә. Бу эшне активлаштыру өчен архивларга тиешле техника сатып алырга кирәк.

II. Максат, бурычлар Соңгы нәтижәләренә һәм аны гамәлгә ашыру сроklarын тасвирлау

Подпрограмманың максаты - граждaннар, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә архив эше белән идарә итү. Әлеге максатны гамәлгә ашыру Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды документларын һәм башка архив документларын саклауны, исәпкә алуны, туплауны һәм файдалануны тээмин итү бурычын хәл итүне күздә тота.

подпрограмманы гамәлгә ашыру срогы - 2016 - 2024 еллар.

III. ярдәмче программаны ресурс белән тээмин итүне нигезләү

Имзаларны финанслауның гомуми күләме Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 4345,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел - 338,5 мең сум;

2017 ел - 380,0 мең сум;

2018 ел - 385,8 мең сум;

2019 ел - 1065,7 мең сум;

2020 ел - 435,0 мең сум

2021 ел - 435,0 мең сум;

2022 ел - 435,0 мең сум;

2023 ел - 435,0 мең сум;

2024 ел - 435,0 мең сум;

Бюджет программаларын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектының формалаштырғанда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Социаль-икътисадыи нәтижәлекне бәяләү ярдәмче программасы

Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль архивларда саклана торган Архив фонды документлары гражданның, жәмгыятьнең һәм дәүләтнең XX гасырдан алып безнең көннәргә кадәрге матди һәм рухи тормышын чагылдыра һәм республика халыкларының тарихи-мәдәни мирасының, мәгълүмати һәм интеллектуаль байлығының әһәмиятле өлеше булып тора. Аларда аны аякка бастыруның һәм үстерүнең хокукый һәм оештыру нигезләре чагылыш тапкан, район үсешен тәмин итү, барлык муниципаль структураларның нәтижәле эшләве өчен кирәкле белешмәләр бар.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру муниципаль милек булган әлеге документларның юкка чыгу куркынычын киметергә, районның тарихи-документаль мирасына һәм мәгълүмат потенциалына зыянны булдырмый калырга ярдәм итәчәк, дәүләт институтлары, мәдәниятләре, фәне эшчәнлегә, гражданның мәгълүмат алуға һәм алардан файдалануға конституциячел хокукларын тәмин итү өчен моннан килеп чыга торган барлык тискәре нәтижәләре белән, шул исәптән аларның социаль ярдәменә бәйле мәсьәләләргә хәл итү өчен кирәкле. Имзалар программасының социаль нәтижәләренә муниципаль архивлар хезмәткәрләренә һәм архив документларыннан файдаланучыларның хезмәт шартларын яхшыртуны кертергә кирәк.

Гамәлгә ашыруның иң мөһим икътисадыи нәтижәсе буларак, ярдәмче программа янгыннар барлыкка килү нәтижәсендә мөлкәт үлеменнән матди югалтуларны минимальләштерү булырга тиеш. Янгын сүндерү дәрәжәсе күтәреләчәк, шулай ук биналарның һәм муниципаль архивлар милегенә саклану куркынычсызлыгы тәмин ителәчәк.

Подпрограмма Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетының архив бүлегә эшчәнлегенә стратегик максатына ирешүгә (районның Архив фонды документларын һәм гражданның, жәмгыять, дәүләт мәнфәгатьләрендә саклауны, исәпкә алуны, комплектауны һәм алардан файдалануны тәмин итү) юнәлтелгән.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- документларны саклау өчен уңайлы шартлар тудырырга;

- документларның төп нөсхәләрен югалткан яисә зарарлаган очракка документлы мәғлүматны саклау максатларында уникаль һәм аеруча кыйммәтле документларның иминият фондын булдыру;

- күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләрнең нәтижәләлеген һәм сыйфатын арттырырга, архив документларында булган мәғлүматтан файдалану мөмкинлеген киңәйтәргә.